

Priloga
»Priloga 2

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU

TEMELJNI NAMEN IN CILJI USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU:

- poznati in razumeti delovanje sistema podelitve pravice voziti motorno vozilo,
- poznati in znati uporabljati predpisano in veljavno zakonodajo,
- pridobiti potrebno znanje in razumevanje vožnje in ocenjevanja,
- poznati in razumeti izbrane tehnične in fizikalne značilnosti vozil (poudarek na kategorijah A, C, D, E),
- zelo dobro obvladati vožnjo vozila tiste kategorije, za ocenjevanje katere se oseba usposablja,
- obvladati izpeljavo praktičnega dela vozniškega izpita,
- znati pravilno izbrati vsebine oz. elemente preverjanja in oceniti zahtevane kompetence kandidata,
- razviti celosten ocenjevalni nastop.

TEORETIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJU B			
TEMA	VSEBINE	CILJI	TRAJANJE
1. SISTEM PODELITVE PRAVICE VOZITI MOTORNO VOZILO V CESTNEM PROMETU ¹	Zgodovina in razvoj sistemov licenciranja voznikov.	Seznani se z razvojem sistemov licenciranja voznikov.	4 ure
	Elementi sistema licenciranja voznikov.	Spoznati elemente sistema licenciranja voznikov (pogoji za vstop, preverjanje psihofizičnih sposobnosti, usposabljanje, vozniški izpit, status voznika začetnika, ukrepi za hujše kršitelje cestnoprometnih predpisov).	
	Temeljne oblike sistemov licenciranja voznikov. Vozniški izpit kot element sistema licenciranja	Spoznati različne oblike sistemov licenciranja voznikov	

¹ V nadaljnjem besedilu: licenciranje voznikov

	voznikov.	(enofazni, dvofazni, večstopenjski). Razumeti vlogo, namen in potencial vozniškega izpita v okviru sistema licenciranja voznikov.	
2. ZAKONODAJA TER EVIDENCE IN IZPITNA DOKUMENTACIJA	Zakonodaja s področja varnosti cestnega prometa s poudarkom na: • pogojih za udeležbo v cestnem prometu, • pravih vožnje, • programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, • predpisih o opravljanju vozniškega izpita in izdaji vozniškega dovoljenja. Evidenca o opravljanju voznških izpitov in izpitna dokumentacija.	Poznati in znati uporabljati izbrano zakonodajo s področja varnosti cestnega prometa. Poznati vsebino in način vodenja evidence o opravljanju voznških izpitov in izpitne dokumentacije.	8 ur
3. ZASNOVA IN IZPELJAVA PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Vsebine: • opredelitev vsebin, • koncept izbora vsebin za posamezen izpit. Postopki: • seznanitev s kandidatom, • formalni in neformalni uvod v izpit, • usmerjanje kandidata in podajanje	Poznati vsebine praktičnega dela izpita in koncept njihovega izbora za posamezen izpit. Poznati pomen in načine izpeljave seznanitve ocenjevalca s kandidatom. Poznati pomen, vsebino in načine izpeljave formalnega in neformalnega uvoda. Vedeti, kdaj in kako podajati navodila, da so razumljiva, podana v pravem trenutku in da vzbudijo pravilne asociacije. Poznati koristi in slabosti interakcije med izpitno vožnjo in	10 ur

	drugi navodil, • interakcija² med kandidatom in ocenjevalcem, • analiza izpitne vožnje in izrek ocene.	pri njeni analizi. Poznati pomen in različne pristope k analizi izpitne vožnje in argumentacije ocene.	
4. DEJAVNIKI VOZNIKOVEGA RAVNANJA	Vpliv lastnosti in stanj posameznika, kot so sposobnosti, osebnostne lastnosti, stališča, motivacija, znanje, spretnosti, starost, izkušnje idr. na njegovo ravnanje kot voznika. Posebnosti ravnanja mladega voznika in voznika začetnika. Teorije in modeli voznikovega ravnanja s poudarkom na konceptu tveganja.	Pridobiti pomembna dodatna znanja s področja dejavnikov voznikovega ravnanja za pravilno presojo in oceno kandidatovih kompetenc.	4 ure
5. TEORIJA IN TEHNIKA OCENJEVANJA	Obravnava in primerjava različnih teorij in tehnik ocenjevanja. Merila ocenjevanja posameznih vsebin oziroma elementov praktičnega dela izpita. Dejavniki, ki vplivajo na veljavnost in zanesljivost ocene. Obravnava koncepta pravičnega ocenjevanja z vidika enakosti in z vidika nepristranskosti.	Poznati koncept tradicionalnega ocenjevanja (»ocenjevanja napak«) in koncepta ocenjevanja kompetenc³. Znati v različnih okoliščinah pravilno presoditi znanja in spretnosti kandidata pri posameznih vsebinah oz. elementih praktičnega dela izpita. Poznati dejavnike, ki vplivajo na zagotavljanje (ne)enakosti in (ne)pristranskosti na vozniškem izpitu. Poznati dejavnike, ki vplivajo na veljavnost ocene, ter izvore nezanesljivosti in njihovega odpravljanja.	10 ur

² Kot interakcija je mišljen tisti pogovor med ocenjevalcem in kandidatom, ki je ocenjevalcu v pomoč pri pojasnitvi posameznih kandidatovih dejanj, stališč, razmišljanj, videnj dogodkov in podobno, kandidatu pa za razumevanja ocenjevalčevih navodil in razlag.

³ Izraz kompetence v povezavi z vožnjo v cestnem prometu zajema znanje, spretnosti, izkušnje, stališča, motivacijo ter številne druge lastnosti in značilnosti posameznika, posledica katerih je določeno ravnanje voznika. Gre torej za vse lastnosti posameznika, ki se kažejo v tem, kaj voznik zmore, zna in hoče.

6. TEHNIČNE IN FIZIKALNE ZNAČILNOSTI VOZIL	Splošne tehnične značilnosti vozil, ki se nanašajo na zagotavljanje varnosti v cestnem prometu. Osnovni pojmi dinamike vozil, kot so hitrost, pospešek, trenje, sila, energija.	Poznati sodobne rešitve pri zagotavljanju pasivne in aktivne varnosti vozil. Poznati in razumeti osnovne fizikalne količine, ki določajo obnašanje vozila med njegovim gibanjem.	6 ur
7. CESTNA INFRASTRUKTURA	Pojem, status in kategorizacija javnih cest Elementi ceste. Preglednost ceste in optično zaznavanje poteka trase ceste. Prečni profil ceste.	Poznati in razumeti pojem, status in kategorizacijo javnih cest. Poznati geometrijske in tehnične elemente ceste ter njene druge pomembnejše lastnosti z vidika zagotavljanja vozno-dinamičnih pogojev za varen potek cestnega prometa. Poznati elemente prečnega profila ceste zaradi razumevanja sestavnih delov ceste, kot so berma, koritnica, bankina, robni pas, vozišče idr.	4 ure
8. OCENJEVALNI NASTOP	Pojem, bistvo in načini komuniciranja. Znanja in spretnosti, potrebne za uspešno komunikacijo. Ustvarjanje primerne vzdušja za opravljanje izpita. Analiza najpogostejših čustvenih reakcij kandidatov in učiteljev vožnje ter odziv nanje. Znanja in spretnosti za učinkovito argumentiranje.	Poznati in razumeti pojem, bistvo in načine komuniciranja. Pridobiti temeljna znanja in spretnosti za uspešno komuniciranje v okoliščinah, običajnih za delo ocenjevalca. Vedeti, kako pristopiti k izpitu, da dogodek za kandidata ne bo stresen in bo lahko v pozitivnem vzdušju pokazal svoja znanja in spretnosti. Vedeti, kako se pravilno odzvati na najpogostejše čustvene reakcije kandidatov in učiteljev vožnje. Pridobiti temeljna znanja in spretnosti za učinkovito argumentiranje svojih trditev in odločitev.	4 ure

TEORETIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJ A

TEMA	VSEBINE	CILJI	TRAJANJE
------	---------	-------	----------

1. ZAKONODAJA	Posebnosti, ki se tičejo kategorije A in so del splošnih predpisov, ki se nanašajo na voznike, vozila in pravila cestnega prometa.	Poznati in znati uporabljati izbrane določbe zakonodaje s področja vozil in vožnje z vozili kategorije A.	2 uri
2. VSEBINE, IZPELJAVA IN OCENJEVANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Posebnosti pri vsebinah, izpeljavi in ocenjevanju praktičnega dela izpita.	Poznati in razumeti namen posameznih vsebin praktičnega dela izpita ter posebnosti pri izpeljavi in ocenjevanju s poudarkom na elementih preizkušanja spretnosti.	8 ur
3. ZAŠČITNA OPREMA VOZNIKA	Kosi zaščitne opreme, funkcija, značilnosti in različne izvedbe posameznega kosa, zaščitni elementi, prednosti in slabosti posameznih uporabljenih materialov, izbira velikosti, pravilna uporaba, vzdrževanje ter obraba opreme.	Dobro poznati posamezne kose zaščitne opreme, njihovo funkcijo, značilnosti in različne izvedbe posameznega kosa, zaščitne elemente, prednosti in slabosti posameznih uporabljenih materialov, kako izbrati ustrezno velikost posameznega kosa, njeno pravilna uporaba, vzdrževanje ter obrabo in njeno upoštevanje zaradi zamenjave opreme.	4 ure
4 TEHNIČNE IN FIZIKALNE ZNAČILNOSTI VOZIL	Osnovni tipi motornih koles ter tehnične značilnosti motornih koles, ki se nanašajo na zagotavljanje varnosti v cestnem prometu. Osnove dinamike motornih koles.	Poznati osnovne tipe motornih koles z vidika njihovih značilnosti. Poznati značilnosti pnevmatik, zavor, prenosa moči in posameznih sodobnih tehnologij, ki vplivajo na varnejšo vožnjo. Poznati in razumeti osnove dinamike motornih koles pri pospeševanju, zaviranju in spreminjanju smeri.	6 ur

TEORETIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJE C, CE, D IN DE			
TEMA	VSEBINE	CILJI	TRAJANJE
1. ZAKONODAJA	Zakonodaja, ki ureja: • prevoze v cestnem prometu, • delovni čas, odmore in počitke	Poznati in znati uporabljati izbrane vsebine zakonodaje s področja vozil, vožnje in prevozov z vozili kategorij C, CE, D	8 ur

	voznikov, • uporabo tahografa, • splošne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vozila, • dele in opremo vozil, • mere in mase vozil, • nalaganje in pritrjevanje tovora, • druge posebnosti, ki se tičejo kategorij C, CE in D in so del splošnih predpisov, ki se nanašajo na voznike, vozila in pravila cestnega prometa.	in DE.	
2. VSEBINE, IZPELJAVA IN OCENJEVANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Posebnosti pri vsebinah, izpeljavi in ocenjevanju praktičnega dela izpita.	Poznati vsebine praktičnega dela izpita za posamezno kategorijo ter posebnosti pri izpeljavi in ocenjevanju.	4 ure
3. TEHNIČNE ZNAČILNOSTI VOZIL TER VARČNA, GOSPODARNA IN EKOLOŠKA VOŽNJA	Tehnične značilnosti vozil kategorij C, CE, D in DE, ki se nanašajo na zagotavljanje varnosti v cestnem prometu. Ukrepi in ravnanja za varčnejšo in gospodarno vožnjo. Sodobne rešitve pri vozilih kategorij C, CE, D in DE za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje.	Poznati sodobne rešitve pri zagotavljanju pasivne in aktivne varnosti vozil. Poznati različne ukrepe in ravnanja za varčnejšo in gospodarno vožnjo. Poznati različne sodobne rešitve pri vozilih kategorij C, CE, D in DE za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje.	8 ur

PRAKTIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJU B				
TEMA	VSEBINE	CILJI	TRAJANJE	
1. VOŽNJA VOZILA	Vsebine vseh treh delov praktičnega dela izpita.	Izpeljava vzorčnega primera prvega dela praktičnega dela izpita ter vseh ostalih vsebin izpita po merilih, ki so višji od tistih minimalnih, ki se zahtevajo za uspešno opravljen vozniški izpit, ob upoštevanju vidikov defenzivne in varčne vožnje.	2 X 2 uri	
2. SPREMLJANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Spremljanje praktičnih izpitov ter analiza njihove izpeljave.	Seznantiti se z izpeljavo praktičnega dela izpita v dejanskih okoliščinah ter analizirati njegovo izpeljavo pod vodstvom mentorja.	20 ur	
3. OCENJEVANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Ocenjevanje simuliranega ali dejanskega izpita pod vodstvom mentorja.	Usvojiti izpeljavo celotnega praktičnega dela izpita, od sprejema kandidata do analize in izreka ocene.	16 ur	

PRAKTIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJU A		
TEMA	VSEBINE	TRAJANJE

1. VOŽNJA VOZILA	Vsebine vseh treh delov praktičnega dela izpita.	Izpeljava vzorčnega primera prvega dela praktičnega dela izpita ter vseh ostalih vsebin izpita po merilih, ki so višji od tistih minimalnih, ki se zahtevajo za uspešno opravljen vozniški izpit, ob upoštevanju vidikov defenzivne vožnje.	2 X 2 uri
2. SPREMLJANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Spremljanje praktičnih izpitov ter analiza njihove izpeljave.	Seznani se z izpeljavo praktičnega dela izpita v dejanskih okoliščinah ter analizirati njegovo izpeljavo pod vodstvom mentorja.	12 ur
3. OCENJEVANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Ocenjevanje simuliranega ali dejanskega izpita pod vodstvom mentorja.	Usvojiti izpeljavo celotnega praktičnega dela izpita od sprejema kandidata do analize in izreka ocene.	12 ur

PRAKTIČNI DEL USPOSABLJANJA ZA KATEGORIJE C, CE, D in DE			
TEMA	VSEBINE	CILJI	TRAJANJE
1. VOŽNJA VOZILA	Vsebine vseh treh delov praktičnega dela izpita.	Izpeljava vzorčnega primera prvega dela izpita ter vseh ostalih vsebin izpita po merilih, ki so višji od tistih minimalnih, ki se zahtevajo za uspešno opravljen izpit, ob upoštevanju vidikov defenzivne in varčne vožnje.	2 X 2 uri
2. SPREMLJANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Spremljanje praktičnih izpitov ter analiza njihove izpeljave.	Seznani se z izpeljavo praktičnega dela izpita v dejanskih okoliščinah ter analizirati njegovo izpeljavo pod vodstvom mentorja. ⁴	12 ur
3. OCENJEVANJE PRAKTIČNEGA DELA IZPITA	Ocenjevanje simuliranega ali dejanskega izpita pod vodstvom mentorja.	Usvojiti izpeljavo celotnega praktičnega dela izpita od sprejema kandidata do analize in izreka ocene. ⁵	12 ur

«.

⁴ Če zaradi konstrukcijskih lastnosti vozila ni mogoče spremljanje praktičnega dela izpita kategorij C in CE, se nadomesti s spremljanjem izpitov kategorije D.

⁵ Če zaradi konstrukcijskih lastnosti vozila ni mogoče ocenjevanje dejanskega izpita kategorij C in CE, se lahko pri osebi, ki se usposablja tudi za ocenjevanje kategorije D, delno nadomesti z ocenjevanjem izpitov te kategorije.